ΘΟΔΩΡΗΣ ΑΡΣΕΝΗΣ

Ο ΘΗΡΕΥΤΗΣ

ΣΜΙΛΗ

Στάθης Κουτσούνης: Θοδωρής Αρσένης, Ο θηρευτής, Σμίλη 2021

- Post author:Στάθης Κουτσούνης
- Post published:1 Ιουνίου 2024
- Post category:Βιβλιοπαρουσιάσεις / ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Ο Θοδωρής Αρσένης είναι ένας νέος ποιητής ο οποίος πρωτοεξέδωσε βιβλίο το 2021, σε ηλικία 22 ετών. Πρόκειται για ένα βιβλίο που μας κάνει αισιόδοξους για την πορεία του δημιουργού. Ο *Θηρευτής* κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Σμίλη και περιέχει 31 ποιήματα, για την ακρίβεια 31 σονέτα. Επομένως, ο Αρσένης ξεκίνησε μάλλον από τα δύσκολα, καταθέτοντας ένα πόνημα που κάθε άλλο παρά πρωτόλειο είναι, αντιθέτως είναι μια συλλογή ποιημάτων που δείχνει τη σοβαρότητα με την οποία αντιμετώπισε ο δημιουργός την ποίηση. Προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι ο δημιουργός, παρά το νεαρόν της ηλικίας του, ασχολήθηκε από την πρώτη ήδη συλλογή του με το σονέτο, ένα πιο παραδοσιακό αλλά και δύσκολο είδος. Να επισημάνω εδώ ότι το βιβλίο ήταν υποψήφιο για το Βραβείο ποίησης Γιάννη Βαρβέρη της Εταιρείας Συγγραφέων, ενώ ποιήματα από τη συλλογή περιλαμβάνονται ήδη σε ανθολογίες.

Τι είναι όμως το σονέτο; Θεωρώ επιβεβλημένο να θυμίσω λίγα στοιχεία για το γραμματειακό αυτό είδος, ώστε εμμέσως να φωτιστούν πλευρές της ποίησης του Αρσένη, αλλά και να αντιληφθεί ο αναγνώστης το κλίμα της συλλογής.

Το σονέτο ονομάζεται αλλιώς δεκατετράστιχο, λόγω των σταθερά 14 στίχων του. Είναι ένα ποίημα σταθερής μορφής και συνήθως λυρικού περιεχομένου. Το όνομα είναι ιταλικό και σημαίνει μικρό, σύντομο τραγούδι. Αποτελείται από 4 στροφές, εκ των οποίων οι 2 πρώτες είναι τετράστιχες, ενώ οι 2 τελευταίες τρίστιχες, που λέγονται και τερτσίνες. Το μέτρο είναι ιαμβικό (υ-) και ο στίχος 11σύλλαβος (υ-/υ-/υ-/υ-/υ-/υ). Η ομοιοκαταληξία στις 2 πρώτες στροφές είναι σταυρωτή, ή και πλεκτή ενίοτε, ποτέ όμως ζευγαρωτή. Στις 2 τελευταίες στροφές υπάρχουν ποικίλοι τρόποι και συνδυασμοί ομοιοκαταληξίας. Κλασικοί σονετογράφοι είναι ο Ιάκωβος Πολυλάς, ο Ανδρέας Μαρτζώκης, ο Ιωάννης Γρυπάρης, ο Κωστής Παλαμάς και άλλοι, σημαντικότερος όμως όλων θεωρείται ο Λορέντζος Μαβίλης, με πιο γνωστό σονέτο του τη «Λήθη» (Καλότυχοι οι νεκροί που λησμονάνε/ την πίκρια της ζωής…). Το σονέτο θεωρείται ένα από τα πιο δύσκολα είδη στην ποίηση και είναι ένας καλός τρόπος άσκησης για νέους ποιητές που μόλις ξεκινούν, και τούτο διότι απαιτεί υψηλή ποιητική πειθαρχία, σύμπτυξη των ιδεών και των αισθημάτων και μορφοποίησή τους σε ένα καθορισμένο πλαίσιο. Το σονέτο λοιπόν απαιτεί

δεξιοτεχνία και στιχουργική πείρα λόγω των πολλών περιορισμών που έχει. Συνδυάζει την εσωτερική αρμονία με την αρχιτεκτονική δομή και διακρίνεται για τη μουσικότητά του. Ο Αρσένης γράφει σονέτα πετραρχικού τύπου (4-4-3-3) και όχι σαιξπηρικού (4-4-4-3). Από τις τέσσερις στροφές οι 2 τετράστιχες στροφές περιγράφουν το πρόβλημα και 2 τρίστιχες δίνουν τη λύση.

Αυτά λοιπόν για το σονέτο, ώστε να κατανοήσει ο αναγνώστης τον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσεται η ποιητική του Αρσένη στον *Θηρευτή* του.

Από κει και πέρα, οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους δομείται το βιβλίο του Αρσένη είναι: ο χρόνος, πρωτίστως, η δημιουργία και η μουσική, τρία στοιχεία τα οποία βρίσκονται μεταξύ τους σε αγαστή ώσμωση. Καταθέτω μερικούς στίχους του προς επίρρωση:

Το μόνο στο δωμάτιο ρολόι

θα είναι ένα σώμα αφημένο.

~~~~~~~~

Ποιος ξέρει, ίσως χρόνος δεν υπάρχει,

αλλά μονάχα ύλη κι η φθορά της.

~~~~~~~~

Και αν εμείς τον λέμε διαρρήκτη,

που μπαίνει και μας κλέβει ό,τι δίνει

ουδέποτε κανένα λεπτοδείκτη

δεν άφησε ακίνητος να μείνει.

Κανένα παρελθόν του ανατέλλον

δεν έφυγε χωρίς να γίνει μέλλον.

~~~~~~~~
~~~~~~~~

Τα μάτια σου εντελώς αν κλείσεις πάλι

θα έρθει η ποίηση για να εισβάλει.

~~~~~~~~

Τη νύχτα κρύβομαι στα όνειρά μου

και πάντα σκέψεις μου θα ανασύρω,

να δω σαν πόσες ωριμάζουν γύρω

από τη μουσική του πενταγράμμου.

~~~~~~~~

και με τα λόγια εξωραϊσμένης

σονέτου μουσικής, σαν καλοκαίρι,

πιο εύκολα θα ειπωθούν τα πάντα

σαν να ’ταν η ζωή μας μια μπαλάντα.

Άλλα ζητήματα που θίγονται στην ποίησή του είναι η αγωνία της αλλοτρίωσης, της μοναξιάς και της αποξένωσης (σώοι// οι λεπτοδείκτες μένουν και τους τρώει/ η αγωνία, να μη γίνει ξένο/ το κάθε μας λεπτό), η νύχτα με το σκοτάδι της, χωρόχρονος όπου μπορεί να βλαστήσει η δημιουργία (Τη νύχτα πάντοτε, καθώς τα φώτα/ θα σβήνουνε και έρχονται με λέξεις/ για σίτιση οι πρωινές ορέξεις), αυτό που έρχεται από βαθιά ωριμάζοντας στη σιωπή (Θα σβήσω τώρα ό,τι με ψευτίζει/ και κάνω τη σιωπή να είναι ο μόνος/ μα και ο πιο προσωπικός μας χρόνος), η αγωνία του θανάτου, ο έρωτας, το μίσος και η διαφορετικότητα (Απ’ όσο λίγο έχω ψηλαφήσει/ τις μελανιές, μπορώ να πω πως ίσως/ ο έρωτας μάς κρύβει κάποιο μίσος. – Απ’ τα ενδύματα του φύλου όμως/ δεν καθορίζεται κανένας νόμος), ο φόβος που γίνεται εφαλτήριο για τη συνειδητοποίηση και το ξεπέρασμα των δυσκολιών (Ξεχάσαμε πως ό,τι μας φοβίζει/ είν’ ο σπόρος που τώρα πια ανθίζει.)

Η γλώσσα του Αρσένη είναι απλή, καθημερινή αλλά και ατμοσφαιρική, τηρεί με πειθαρχία τον ρυθμό, δημιουργεί ατμόσφαιρα, σονετική και

μαβιλική θα έλεγα. Η ατμόσφαιρα και η ενότητα που απαυγάζουν στην ποίησή του συνιστούν ωριμότητα κι είναι από τα πολύ δυνατά σημεία του βιβλίου. Οι τίτλοι των ποιημάτων του είναι όλοι σχεδόν μονολεκτικοί, οδοδείκτες της γραφής του. Αγαπημένοι του ποιητές ο Καβάφης και ο Ελύτης (Από εκεί συνήθως τον Ελύτη/ αναζητώ –τη θέα να ποιήσει// σε ό,τι ξέχασα, μα έχω ζήσει–). Παρατηρούμε στο βιβλίο ποιητικές εκπλήξεις, καθώς και ωραιότατες και πρωτότυπες μεταφορές (Επισκευή χρειάστηκε το πιάνο,/ αφαίρεσαν τα πλήκτρα που διαθέτει,/ εκείνα που με άφηναν για έτη/ της μουσικής την αίσθηση να φθάνω.// Και τώρα εκείνο μοιάζει με ζητιάνο,/ βασανισμένο απ' τη ζωή ικέτη.) Ενίοτε ανιχνεύεται κι ένας λεπταίσθητος σαρκασμός (Τα δάχτυλα στα χείλη μου θα έχεις/ να νιώθω την τραχύτητα για γεύση,/ γιατί γνωρίζω πως σαν λύκος τρέχεις// κι εγώ πια προσπαθώ να μη νοθεύσει/ ο έρωτας με ψίχουλα την πλάνη/ και γίνω θηρευτής που πάντα χάνει.)

Ο Θοδωρής Αρσένης, νέος και πολλά υποσχόμενος ποιητής, κατέθεσε ένα βιβλίο που ξεχωρίζει για την οργάνωση του υλικού του, τις υφολογικές αρετές του, την ενότητα του κλίματος που καταφέρνει να δημιουργήσει. Όλα αυτά οδηγούν στην πεποίθηση ότι αξίζει να προσεχτεί. Προσωπικά, περιμένω με ανυπομονησία το επόμενο βιβλίο του.